

1
Incipit prologus bñ Augustini Epi
sue retractio de agone xpiano.

Ratibz in eloquio latino ieruditis
huili sermone conscriptus est liber
regula fidei continens. et pcepta viuen
di in quo illud qd positu est nec eos
audiam⁹ qui carnis resurrectione futura ne
gant et memorat qd ait apl⁹ Paulus Caro
et sanguis regnu dei no possidebunt. non intelli
gentes qd ipse dicit apl⁹. Oportet corruptibile
h. i. m. et m. h. i. m. Cu ei hoc factu fuerit io no
erit caro et sanguis. s. celeste corpus. non sic
accipiendu est. qsi carnis no sit futura substā
cia. s. carnis et sangnis noie ipam corrupcoe
carnis et sangnis intelligend⁹ est apl⁹ nūcu
passe. que utiqz in regno illo no erit vbi caro
in corruptibil erit quis et alit possit intelligi
vt carne et sanguine. opa carnis et sanguinis
dixisse accipiam⁹ aplm. et eos regnu no posses
suros qui pseuerater ista dilexerūt.

Explicit prologus. Liber Incipit.

Orona victorie non pmittitur nisi
certantibz. In dms autē scripturis
assidue inuenim⁹ pmitti nobis co
ronā si vicerim⁹. Sed ne longū sit
multa memorare in aplō paulo manifestissimē

legitur opus p̄fici cursū cōsumauū iam superest
m̄hi corona iusticie. Detemus ergo cognosce
re qui sit ip̄e adūsarius. quem si vicerim⁹ coro
nabimur. Ip̄e enī est quē dñs n̄e p̄or vicit. ut
etiā i illo nos p̄manētes vincam⁹. Et dī quidē
virtus atq; sapia ⁊ verbū p̄ quē facta sūt oīa
qui filius dei vnicus ē sup̄ oēm creaturā semp
incomutabilis manet. Et qm̄ s̄b illo ē creatura
etiā que non peccauit. quāto magis s̄b illo est
omnis creatura peccatrix. ergo quomā s̄b illo
sunt omnes angeli. multo magis s̄b illo sunt
omēs peccatores angeli. quoz dyabolus
p̄nceps est. Sed quā naturā nrām deperat.
dignatus est v̄ngeit⁹ dei filius ip̄am naturā
nrām suscipere. ut de ip̄a dyabolus vinceretur
⁊ quē ip̄e semp̄ sub se habet. etiā sub nobis eū
esse faceret. ip̄m significat dicens. P̄nceps
huius mūdi missus est foras non quia extra
mūdum missus est quō quidā heretici putant
sed foras ab aīnis eorum qui coherent verbo
dei ⁊ non diligūt mundū cuius ip̄e p̄nceps est
q̄ dñatur eis qui diligūt tp̄alia bona que h̄c
mūdo visibili cōtinētur. nō q̄ ip̄e dñs ē hui⁹ mū
di. s̄ p̄nceps cupiditatū eaz quib; cōcupiscitur
omē qđ transit ut ei subiacent qui negligunt
eternū deum et diligunt instabilia et mutabi
lia. Radix est enī oīm maloz cupiditas. quā

quidā appetētes errauerūt a fide et inferuerūt
se doloribz multis. Per hāc ergo cupiditatem
regnat in hoīe diabolus et cor eius tenet. tales
sūt omēs qui diligūt istū mundū. Mitūt autē
diabol⁹ foras. qñ ex toto corde renūciat huic
mūdo. Sic enī renūciat diabolo. qui princeps
est hu⁹ mūdi. cū renūciatur corruptelis et pō-
pis et angelis eius. Ideoq; ipē dñs iam trium-
phantē naturā hoīs portās. Scītote inq̄t quia
egovici mundū. Multū autē dicūt. Quō possu⁹
vincē diabolū quē non videm⁹. sed habemus
ingēm qui nobis demōstrare dīgtus est. quō
inuisibilis hostes vincatur. De illo enim dixit
aplūs. Exuens sese carne pñcipatus et ptātes
exspoliavit fiducialitē triūphās eo in semetipō
Ibi ḡ vincatur inimicē nob ptātes inuisibiles
vbi vincatur inuisibiles cupiditates. et ideo
q̄ in nobisipis nō vincim⁹ tpatū rerū cupidi-
tates. necē est p ipas cupiditates regnet in ho-
mine. Qñ enī dictū est diabolo. terrā mandu-
cabis. dictū est peccōi. cibus diaboli peccōi est.
terra es et in terrā ibis. Datus est ergo in cibū
diaboli peccōi. Non sum⁹ terra si nolum⁹ mādu-
cari a serpēte. Sicut enī qđ manducam⁹ in cor-
pus nēm ouert⁹ vt cū ipē sm corp⁹ hoc effi-
ciatur qđ nos sum⁹. sic malis moribz p nequā
ciā et supbiam et impietatē hoc efficitur quisq;

quod diabolus est. id est eius filius et subicitur ei
sicut subiectus est nobis corpus nunc et hoc est
quod dicitur manducari a serpente. Quisquis itaque
timet illum ignem quem patitur a diabolo et angelis eius
det operam triumphare de illo in semetipso. Eos enim
qui foris nos oppugnant intus vincimus vincendo
occupaciones per quas nobis dantur et quos
inuenerunt similes sui secum ad penas trahunt
Sic et apostolus dicit quod in semetipso pugnet
aduersus partes exteriores. Ait enim. Non est
nobis colluctatio aduersus carnem et sanguinem
sed aduersus principes et partes huius
mundi tenebrarum harum aduersus spiritualia ne
quitate in celestibus. Celum enim dicitur et iste aer
ubi et venti et nubes et procelle et turbines sunt
sicut etiam scriptura dicit in multis locis. Et intonunt
de celo dominus. et aues celi et volatilia celi.
cum manifestum sit aues in aere volare. et nos
in consuetudine hunc aerem celum appellamus
Nam cum de sereno vel nubilo querimus aliquando
dicimus qualis est aer. aliquando dicimus. quale
est celum. Hoc dixi ne quis existimet ibi habitare
mala demonia ubi solem et lunam et
stellas deus ordinauit. quod mala demonia idcirco
apostolus appellat spiritualia. quod etiam mali angeli
in scripturis sanctis spiritus appellatur. Ideo
autem rectores tenebrarum harum eos dicit

quā peccōres hoies tenebras appellat quibz isti
dñantur. ideo et alio loco dicit. **S**uistis aliquñ
tenebre nūc lux aut in dño. qz ex peccōibz iusti
ficati erāt. Non ergo arbitremur in sūmo celo
hicare diabolū cū angelis suis vñ lapsum esse
credim⁹. Sic enī errauerūt manichei q̄ dicūt
ante mūdi cōstitutōem fuisse gentē tenebrarū
que cōñ deū rebellauit et in quo bello credunt
miseri oipotentē deū non sibi alit potuisse suc
currē nisi partē suā cōñ eā mittēt. cui⁹ gentis
pñcipex sicut illi dicunt deuorauerūt partē dei
a tempati sūt ut possit de illis mūdis fabricari
Sic dicūt deū puemisse ad victoriā cū magnis
calamitatibz a cruciatibz a miserijs membroz
suoꝝ. Que mēbra dicūt esse cōmixta tenebros
visceribz pñcipū illoꝝ ut eos tempatēt a fu
rore cōpescerēt a nō intelligunt tam sacrilegā
esse sedā suā. ut credāt oipotentē deū non per
creaturā quā fecerit. s; per ipam naturā suam
bellasse cū tenebīs qd nephās est credē neq;
hoc solū sed etiā illos qui victi sūt scōs eē meli
ores qz furor eoꝝ cōpressus est et naturā que
vicit scām esse miserrimā. Dicūt ei eam p ipaz
cōmixtionē pdidisse intellectu a bñtudine suā
a magnis erroribz a cladibus esse implicatā
quā si aliquñ vl totā purgari deberēt magnam
tamē impietatē cōñ oipotentē deū affirmaret

cui⁹ partē crederēt tanto tpe in erroribus et
penis eē iactatā sine aliquo peccī crimine. Nūc
vero infelices audēt adhuc dicē nec totā posse
purgari ⁊ ipam partē que purgari nō potuit
p̄ficere ad vinculū vt nō inuoluatur ⁊ illigeat
malicie sepulchrū et sic ibi semp sit ipsa pars
ip̄a dei miseria q̄ nihil peccauit et affigatur in
eternū carceri tenebrarū hoc illi dicunt vt sim
plices aias fallāt. Sed quis tā simplex est vt
ista non sentiat sacrilegia eē quib; affirmant
oipotentē deū nccitate oppressum eē ut partem
suā bonā et innocentē tātis dadib; obuendā
⁊ tāta immūdia inquinandā daret et nō to
tā liberare posset. ⁊ qd liberare nō potuit eter
nis vincul colligat. Quis ergo ista nō exerce
tur. Quis nō intelligit impia eē ⁊ nephanda.
S; illi qm̄ capiūt hoies non ista prius dicunt q̄
si dicerēt iriderētur aut fugarētur ab oibus
sed eligunt capitula de scripturis que simpli
ces homiēs non intelligunt et per illa decipiūt
animas impitas querendo stimulum sicut in
isto capitulo faciunt quod ab apostolo scri
ptum est. Rectores harum tenebrarū et spiri
talia nequicie in celestib;. Querunt enim de
ceptores illi et interrogant homiēs scripturas
diuinas non intelligentes. vnde sint in celo
rectores tenebrarum vt cum respondere non

8
no

potuerit traducat ab eis p̄ curiositatē. q̄z ois
aia indocta curiosa est. Qui autē fidē catholicā
bñ didicit a bonis moribz a vera pietate munī
tus est q̄uis eoz hēsim nesciat. rñdet illis tñ
nec decipi p̄t quia iā nouit quid p̄tineat ad
xp̄ianā fidē q̄ catholica d̄z. p̄ ortē terrarū spar
sam a cōi omēs impios a peccōres negligētes
aūt suos dños gubernāte securā. Qm̄ ergo d̄i
cebam? aplm̄ paulū dixisse h̄c nos colluctaci
onē adūsus rcōres tenebrarū et spiritalia ne
quicie in celestibz et probam? etiā istū aerem
terre primū celū vocari oportz credē adūsus
diabolū a angelos eius nō dimicare qui gau
dent p̄ turbacōibz n̄ris. Nam ip̄e aplūs alio lo
co diabolū principē pt̄tis aeris hui? appellat
q̄uis ille locus vbi ait spiritalia neq̄cie in cele
stibz esse possit a aliē intelligi ut nō ip̄os p̄ua
ricatores angelos in celestibz esse dixerit sed
nos potius de quibz alio loco dicit. ouersacio
nrā in celis est vt i celestibz cōstitutū id est in spi
ritalibz p̄ceptis dei ābulātes dimicē? adūsus
spiritalia nequicie q̄ nos in conantē abstrahē
Magis ergo illud querendū est. quō adūsus
eos quos nō videm? pugnaē possum? a vincē
ne putēt stultū aduersus aetē nos debē certāē
docet ip̄e itaqz aplūs dicens. Non sic pugno
q̄si aerem verberās s̄ castigo corpus meū a in

seruitutē redigo ne forte alijs predicans ipē re
probus inueniat. Item dicit. Imitatores mei
estote. sicut et ego xp̄i. Quare intelligendū est
etiā ipm aplm̄ in semetipō triūphasse de ptāti
bus hui⁹ mūdi sicut de dño dixerat cuius se
imitatoriē esse p̄fiteretur. Imitemur ḡ et nos illū
sicut hortat et castigem⁹ corp⁹ nēm et i seruitutē
redigam⁹. si mūdum voluerim⁹ vincē quia p
illicitas delectacōes suas et pōpas et p̄miciōsā
curiositatē nobis dñari pōt hic immūdus id
est ea q̄ immūdo p̄miciōsa delectacōne colligunt
amatores rerū tpaliū. et diabolo atq; angelis
eis seruire cogūt. Quib; oibus si renūciamus
redigim⁹ in seruitutē corpus nēm. S; ne quīs
forte hōcipm querat quō fiat vt corpus nēm
seruituti subiciam⁹ facile intelligi et fieri potest
si prius nosipōs subiciam⁹ deo bona voluntate
et caritate sincera. Nam oīs creaturā velit. nolit
vni deo et dño subiecta est. S; hoc omouemur
vt tota volūtate seruiam⁹ dño deo nō. qm̄ iu
stus liberaliter seruit. iniustus autē cōpeditus
seruit. omēs tamē dīne puidētie seruiūt. Sed
ali; obediūt tanq̄ filij et faciunt cum ea quod
bonū est. Ali; vero ligantur tanq̄ serui et fit
de illis quod iustum est. Ita deus omnipotens
vniuersē creature qui fecit omia sicut scriptū
est bona valde sic ea ordinauit. vt de bonis et de

malis bñfaciat. Qd enī iuste fit. bñ fit. Iuste
aūt sunt bñ boni. a iuste mali penās nāciscunt
Ergo a de bonis et de malis benefacit deus qm̄
oia iuste facit. Boni sūt autē q̄ tō volūtate deo
seruiūt. Mali aūt nēcitate seruiūt. Nemo enī
oipotentis leges euadit. aliud est facē qd lex
iubet. aliud pati qd lex iubet. Quapropt̄ boni
s̄m leges faciūt. mali s̄m leges patiūtur. Nec
nos moueat q̄ in hac vita s̄m carnē quā por
tāt iusti multa ḡuitatis p̄toleraēt. Nichil enī
mali patiūtur qui iā possunt dicē qd ille vir
sp̄italis a exultat a p̄dicat aplūs dicēs. Glori
amur in tribulacōib; sciētes qm̄ tribulatio pa
cientiā opatur. paciētiā p̄bacōnem. p̄bacio
sp̄em. spes aūt nō confundit quia caritas dei dif
fusa est in cordib; nr̄is p. s. f. q. d. est nobis. Si
ergo in hac vita vbi tāta tormēta sūt possunt
boni a iusti viri. cū talia patiūtur nō solū equo
aio tollerare s̄ etiā i dei caritate gloriari. Quid
cogitandū est de illa vita q̄ nobis p̄mittit̄ vbi
nullā de corpe molestiā sentiētm̄ qm̄ non ad
hoc resurgit corpus iustoz ad qd resurgit cor
pus impioz. sicut scriptū est. Oēs resurgem̄
s̄ non oēs immutabimur. Et ne quisq̄ putet
nō iustis immutacōnem istā p̄mitti s̄ potius
imustis vt eā existimet eē penalē sequit̄ a dic̄
a mortui resurgēt incorrupti a nos imutabimur

is ip̄e te
tes mei
idū est
e p̄ati
amis se
nos illū
i seruicē
icē quia p
p̄miciōiā
iūctus id
diligunt.
p̄ angelis
icimus
ne quis
is n̄m
ei potest
voluntate
vult. nōte
nouemur
p̄ qm̄ in
redicis
ic. Sed
quod
ū et sic
ipotentis
scriptū
om̄s a d

Quicūq; ergo mali sunt sic ordinati sūt . quia
vnusquisq; sibi et omēs sibi inuicē nocēt. Hoc
enī appetūt quod pniciose diligūt et quod eis
auferti facile pōt et hoc sibi auferūt inuicē qm se
psequūtur. Et ideo cruciātur quib; auferūtur
tpalia quia diligūt. Illi autē qui auferēt gaudēt
s; talis leticia cecitas est et sūma miseria. Ipsa
enī magis implicat aiām et ad maiora tormēta
pducit. Nam gaudet et piscis qm hamū non vi
dens escam deuorat. s; cum piscator eū adducē
cepit viscera eius torquētur pmo. deinde ab oī
leticia sua per ipam escam de q; letatus est. Ad
consumpōnem trahitur. Sic sūt hoies qui de bo
nis tpalibus beatos se putant. hamū enī acce
perūt et cum illo sibi vagātur remiet tēpus vt
sentiat qm̄ta tormēta cū auūditate sua deuora
uerint. et iō bonis nihil nocent quia hoc eis au
ferunt qd non diligūt. Nam quod diligūt. et
vñ beati sūt auferre illis nemo pōt. Cruciatu
vero corpis malas aiās miserabilē affligit. bo
nas autē fortē purgat. sic fit vt et malus homo
et mal⁹ angelus dīne pūdentie militēt sed ne
sciūt quid boni de illis opetur deus. Non itaq;
p meritis officij s; p meritis malicie stipēdiant
S; ut hęc aiē q; hnt volūtate nocēdi et rōe; cogi
tandi s; dīnis legib; ordinate sunt ne aliquid
inultū q;sq; patiat ita oīa et aīalia et corpalia

inūfio a
falta ad
hoc pūter
in terra sū
velens oī
omipōtē
hab eo
loquē
Sed e
curat
hoibus
ro p q
lud a
scrip
hoibus
ai pcc
gib
de o
nīe.
nre.
mīf
ae ab i
tenēt.
m gaud
funt m
fale q
spū m

in gñe suo a ordine suo dñe puidētē legibus
subdita administrātur. ideo dñs dicit. Nonne
duo passerēs asse uenūt a vn⁹ eoz nō cadet
in terrā sine uolūtate p̄is v̄ri. hoc enim dixit
uolens oñdere q̄cquid uilissimū hoies putant
omipotētia dñi gubnari. Sic enī a uolatilia ce
li ab eo pasci et lilia agri ab eo ueluti ueritas
loquit q̄ capillos etiā n̄ros nuēratos eē dicit
Sed qm̄ mundas aīas a rōnales p se ip̄e deus
curat siue in optimis a magnis angel' siue in
hoibus tota sibi uolūtate seruientibz cetera uo
ro p ip̄os gubernet uerissime dici potuit etiā il
lud ab aplō. Non enī de bub⁹ cura est deo. In
scripturis enī sc̄is. deus hoies docet quō cum
hoibus agāt a ip̄i deo seruiāt. Quō aut agant
cū pecoribz ip̄i sciūt id ē quō salutē pecoz suoz
gubernēt ufu a p̄icia et rōne natuāli. Que qui
dē omia de magnis sui creatois opibus accepe
rūt. Qui ergo p̄t intelligē quō uniuerse crea
ture. conditor deus gubnat eam p aīas sc̄as q̄
inim̄stri eius sūt in celis a in terris. qz a ip̄e sc̄e
aīe ab ip̄o facte sūt a in eius creatura primatū
tenēt. Quā ergo p̄t intelligē intelligat a irret
in gaudiū dñi sui. Si aut hoc nō possu⁹ q̄ diu
sum⁹ in corpe pegrinamur a dño. Gustemus
saltē q̄ suauis est dñs qz dedit nobis pignus
sp̄m in q̄ sentiam⁹ eius dulcedinē a desiderem⁹

ipm vite fontē vt sobria ebrietate mūdēmur
a irrigemur sicut lignū qđ plantatū est se. de.
a. a. dat. f. f. i. t. f. a. f. e. n. decidēt. Dicit enī spūs
scūs filij autē hōim. i. t. a. s. i. a. n. d. t. a. t. u. t. p.
ē. q. ap. t. e. fi. vite. Talis ebrietas nō euerit
mentē s; tñ rapit furesū a obliuionē pstat oīm
terrenoz. S; possumus toto affectu iam dicere
Quēadmodū desiderat. c. a. f. a. i. d. a. m. a. t. d.
Quod si forte adhuc ppter egritudines aīme
quas de seculi amore cepim⁹ nec gustaē sum⁹
ydonei qđ dulcis est dñs vl' credamus diuine
auctoritati. quā volūt esse in scripturis scīs de
filio suo qui factus est ei ex semīe dauid scđm
carnē sicut aplūs loquūt. Omnia enī p ipm
facta sunt sicut in euangelio scriptum est. qui
nostre imbecillitati misertus est quā imbecilli
tatē non eius ope sed nrā volūtate meruim⁹
Nam de⁹ hōiem inexterminabilē fecit a illi li. ar.
volūtatis dedit. Non enī cēt optim⁹ sed dei pre
ceptis ncēitate non volūtate seruūret facile est
oīno qñtū existimet qđ intelligē nolūt. qui ea
tholicā deserūt fidē et xpīam volūt dici. Nam si
nobiscū faterent. naturā nrām nō sanari n̄ rē
faciendo fateātur eā nō infirmari nisi peccando
Et ideo non est credendū aīam nrām hoc esse
quod deus est. quia si hoc esset. nec sua volun
tate. nec aliqua necessitate in deteri⁹ mouētur

qm̄ oimō incōmutabil̄ intelligit̄ deus . S; ab
eis q̄ nō in cōtencōne ⁊ emulacōe ⁊ vane glorie
cupiditate . amāt loqui qđ nesciūt . s; huilitate
xp̄iana sentiūt de dño in vōitate ⁊ simplicitate
cordis querunt eū . Hanc ḡ imbecillitatē nr̄am
fufcipe dignatus ē filius dei . ⁊ verbū caro factū
est ⁊ h . m . n . Non qz eternitas illa mutata est
s; quia mutabilē creaturā mutabilib; hominū
oculis ondit . quā incōmutabili maiefate fu
fcepit . Sūt aut̄ stulti qui dicūt . Quare nō pote
rat aliē sapiā dei hōies literare nisi fufciperet hō
minē . ⁊ nascētur de feia . ⁊ a peccōib; illa om̄ia
patētur . Quib; dicim⁹ poterat oimō . s; si aliē
facēt similit̄ nr̄e stulciē displicēt . Si aut̄ non
apparet oculis peccōꝝ lumē eius . in eternū vt̄
q; qđ p̄ interiores oculos vidē iniquitatis mē
tibus videri nō posset . Nūc aut̄ quia visibilē
nos cōmonē dignat⁹ est . ut ad invisibilia ip̄a
ret displicet auarīs qz nō aureū corp⁹ habuit
displicet impudicis . qz ex feia natus ē . Multū
enī oderūt impudici . qz cōcipiūt ⁊ pariūt feie
displicet supbis qz cōtumelias paciētissimē pertu
lit . displicet delicatis qz cruciatus est . displicet
timidis qz mortuus est . ut non videātur vicia
sua defendē . nō in hōie dicūt sibi hoc displicere
s; in filio dei . Non enī intelligūt qđ sit eternitas
dei . q̄ hōiem assumpsit . et qđ sit ip̄a humana

creatura. q̄ mutacōibz suis in p̄stīmā firmitatē
reuocabit. vt discēmus docēte ip̄o dño. infirmi-
tates q̄s peccādo collegi. rē faciēdo posse sana-
ri. Oñdebat enī nob̄ ad quā fragilitatē sua cul-
pa h̄o puenerit. ⁊ ex q̄ fragilitate d̄mo auxilio
sanaret. Itaqz fili⁹ dei hoīez assumpit ⁊ in illo
huāna p̄pessus ē. hęc medicina hoīm tanta est
q̄nta nō p̄t cogitari. Nā q̄ supbia sanari p̄t
si huilitate filij dei non sanat. Que auaricia sa-
nari p̄t si paup̄tate filij dei nō sanatur. Que
iracūdia sanari p̄t. si paciā filij dei nō sanatur
Que impietas sanari p̄t. q̄ caritate filij dei non
sanatur. Postreō q̄ timiditas sanari p̄t. si re-
surrectione corp̄is non sanatur. Erigat sp̄m
suam genus humanū ⁊ recognoscat naturam
suā. videat quē locū habeat in opibz dei. Nolite
v̄s ip̄os otempnē v̄ri: filius dei. suscepit virum
Nolite v̄s ip̄as otempnē feine. filius dei natus
ex feia est. Nolite tñ amare carnalia. qz in filio
dei nec masculus nec feia sumus. Nolite amare
tp̄alia. qz si bñ amarētur amaēt ea homo quē
suscepit fili⁹ dei. Nolite timē otempnē. et tre-
ces ⁊ mortē qz si nocerēt homi. non ea patētur
quē suscepit fili⁹ dei. Hęc oīs hortacō q̄ iam v̄bi
qz p̄dicatur. v̄biqz venerat q̄ omnē obedientē
aiam sanat. non esset in rebus huānis. si non
esset facta illa omia que stultissimis displicent

Quē dignatur imitari viciosa iactantia vt ad
virtutem p̄cipiendā possit adduci **S**erutescit
imitari eū. de quo dictū est añq̄ nascetur q̄ fi
lius altissimi vocabit̄. ⁊ p̄ omēs gentes q̄ ne
gare nemo p̄t filius altissimi vocatur. Si mul
tū de nobis sentim⁹. dignemur imitari eū quī
filius altissimi vocat̄. Si parū de nobis senti⁹
audeam⁹ imitari piscatores ⁊ publicanos quī
eū imitati sūt. O medicinā oibus ofulentē viā
tumentia op̄rimentē oīa tatescentia reficientē
oīa sup̄flua resecantē oīa necēria custodientē
oīa pdita repantem. oīa deprauata corrigē
tem. Quis iā se extollit cōi filii dei. Quis de se
desperet p̄ quo tam huīlis voluit esse fili⁹ dei.
Quis btām vitā esse arbitret̄ in hīs q̄ otem
pnendo eē docuit filius dei. Quibz aduēsitatibz
cedat quī naturā hōis tātis p̄secucōibz custo di
tam credit in filio dei. Quis sibi eē clausū iter
ad regnū celoꝝ putet. q̄ agnoscat publicanos
⁊ meretrices imitatos esse filii dei. Qua puer
sitate nō careat quī facta ⁊ dicta intuet̄ ⁊ dili
git. ⁊ sectatur illius hōmis in quo se nobis ad
exemplū vite p̄buit filius dei. Itaqz iā ⁊ mascu
li ⁊ feie et ois etas ⁊ ois hui⁹ seculi dignitas
ad sp̄m vite eterne omota est. Alij neglectis
tpalibz bonis cōuolāt ad dīma. alij cedūt eoz
virtutibz quī hec faciūt ⁊ laudant qd̄ imitari

nō audēt. Pauci tñ ad hoc murmurāt a inani
limore torquētur. aut q̄ sua q̄rūt in ecclia. q̄uis
videātur catholici. ā ex ipō xp̄i noie gloriā q̄ren
tes hēfici. ā pccm impietatis sue defendē cupi
entes iudei. aut curiositatē vane leticie pdere
timētes pagani. S; ecclia catholica p totū orbē
longe lateq; diffusa ipetus eoz priorib; tpb;
frangēs. magis magisq; roborata ē. nō resistē
do s; pferēdo. Nūc vero insidias eoz q̄stiones
fide irridet. diligētia discunt. intelligētia dissol
uit crimiātores paleaz suarū nō curat. q̄ tps
messis a tpus arearū a tps horreoz caute dili
gēterq; distiguit. crimiātores aut frumēti sui
ā errātes corrigit. aut inuidentes inē sp̄mas a
zizania oputat. Subiciam⁹ ḡ aiā; deo. si volu⁹
seruitutū subicē corpus nēm. et de diabolo triū
phare. Fides est p̄ma q̄ subiūgit deo aiā. de
inde p̄cepta viuendi. Quib; custoditis spes nrā
firmat. a nutritur caritas a lucē incipit quod
antea tantūmō credebāt. Cum enī agnitio et
actio beatū hōiem faciāt. sicut in cognicōne ca
uend⁹ est error. sic in actione cauenda est ne
q̄cia. Errat aut̄ q̄squis putat veritatē se posse
agnoscē cū adhuc nequūt viuat. Nequicia est
aut̄ istū mundū diligē. a ea q̄ nascūtur et tñsi
unt p magno hēre a ea opupiscē a p hīs laboā
re vt acquirātur. a letari cum habūdauerint

et timent ne pereant. et consistari cum peunt. Talis vi-
ta non potest illam sinceram et incommutabilem videre
veritatem. et interire illi et in eternum iam non mori
Itaque priusquam mens nostra purgetur debemus credere
quod intelligere nondum valemus. quoniam verissime dictum
est per prophetam. nisi credideritis non intelligetis
Fides in ecclesia brevissime traditur in qua comen-
datur eterna que intelligitur a carnalibus nondum
possunt. et temporalia preterita et futura que pro salute
hominum gessit et gestura est eternitas domine provi-
dentie. Credamus ergo in patrem et filium et spiritum
sanctum. Nec eterna sunt et incommutabilia id est unus
deus unus substantie trinitas eterna. de quo ex quo
omnia per que omnia in quo omnia. Nec eos audiamus
qui dicunt patrem tantummodo esse. nec habere filium
nec esse cum eo spiritum sanctum. sed ipsum patrem appellari
aliquem filium. aliquem spiritum sanctum. Nesciunt enim patri-
patrium ex quo sunt omnia et ymaginem eius per que for-
mantur omnia. et scitatem eius in quo ordinantur
omnia. Nec eos audiamus et stomachantur. quod non
tres deos colendos dicimus. Nesciunt enim quod sit
una eademque substantia et sanctispiritibus suis il-
luduntur quod solent videre corporaliter. vel animalia
tria. et quecumque corpora tria. locis suis esse separata
Sic putant intelligendam substantiam dei. et multum
errant. quoniam superbi sunt. et non possunt dicere. quia
nolunt credere. Nec eos audiamus que patrem solum

verū deū a sempiternū esse dicūt. Filīū autē nō
de ipō genitū. s; ab ipō factū de nihilo. et fuisse
tpus qñ non erat. S; tamē p̄mū locū tenē in
oī creatura. et sp̄nī sanctū minoris esse p̄tatis
q̄ filīū. a ipm factū esse post filīū. a horum triū
diuersas eē substātiās tanq̄ aurū et argentū
a eramentū. nesciūt enī qd loquātur. a de hīs
rebus q̄s per oculos carnosos vidē s̄uerūt va
nas ymagines ad disputaōnes suas cōferūt
q̄ reuera magnū est mentē s̄picere gnacōem
que nō fit ex aliquo tpe. s; eterna est. et ipam
caritatē a scitatem q̄ gnator a gnatus ineffabi
lit sibi copulātur. Magnū a difficile est hec mē
te s̄picē etiā si pacata sit a tñquilla. Non pōt
ergo fieri ut illi hec videāt qui terrenas gnacō
nes nimis ituenē. a ad istas tenebras addūt
adhuc fumū quē sibi cōtencōnibus a certami
nib; cotidianis excitare non cessant. habētes
aias carnis affectib; diffuentes. tanq̄ ligna
humore saginata in quib; ignis fumū solum
mouet et habere flāmas lucidas non pōt. Et
hoc quid de oib; hēticis eccl̄iasticē dici pōt. Credē
tes ḡ incommutabilē trinitatē. creda⁹ etiā dispē
sacō; t̄palū p̄ salute gn̄is huāni. Nec eos au
dia⁹ q̄ filīū dei Īhm xp̄m n̄l eē aliud q̄ hoīez di
cunt. sed ita iustū ut dign⁹ sit appellari filius
dei. Et hōs enim catholica disciplina misit foās

quia vane glorie cupiditate decepti otenciose
disputare voluerūt. añq̄ intelligēnt q̄d sit dei
virtus a dei sapia a in p̄ncipio verbū p̄ quod
facta sūt oia. a quomō verbū caro factū est et
ha. in no. Nec eos audiam⁹ q̄ nō verū hōiem
fuisse dicūt filiū dei. neq; natū esse de feia
s; falsam carnē et ymaginē simulatā corporis
humani oñdisse vidētibus. Nesciunt enī quō
sba dei. administrās vniuersā creaturā inqui
nari oīno nō posset. a tū predicāt istū visibilē
solē radios suos p̄ omēs fetes a sordes corp̄m
spargē a eos mūdōs a sinceros vbiq; seruare
Si ergo visibilia visibilib; immūdis contingi
possunt. a nō inquinari q̄nto magis inuisibil
a incommutabil veritas. p̄ sp̄m aiam. a p̄ aiam
corpus suscipiēs toto hōie assumpto ab oibus
eū infirmitatib; nulla sua otaminacōne libera
uit. Itaq; magnas patiūtur angustias. et cū
timēt q̄ fieri nō pōt. ne huāna carne veritas
inquetur. veritatē dicūt esse mentitā. Et cum
ille p̄cepit dicēs. sit in ore n̄o. ē. ē. n̄. n̄. a aplūs
clamet. Non erat in illo ē. a. n̄. sed ē in illo erat
isti totū corpus eius falsam carnē contendūt
fuisse vt sibi videātur imitari xpm. si non suis
auditōib; menciātur. Nec eos audiamus qui
trinitatē quidē in vna eterna suba cōfitentur
sed hōiem ip̄m qui tp̄ali dispensacōe susceptus

est. audent dicē non habuisse mentē hoīs. sed
solam aīam ⁊ corpus. hoc est dicē non fuit hō
s; mēbra corpis hēbat humana. Aīam enim ⁊
corpus. hūt ⁊ bestie s; rōem non hūt q̄ mētīs
ppria. S; si excreādi sūt illi q̄ negāt eū huānū
corp⁹ habuisse. qđ est in hoīe infimū. Miror qđ
isti nō erutescūt q̄ hoc eū negāt habuisse. qđ ē
optimū in hoīe. Multū est ei lugenda mēs hu
mana si vincit a corpe suo. Siquidē in illo hoīe
nō reformata ē. in quo ipm corp⁹ humanū iā
dīgtatē forme celestis accepit. S; absit ut hoc
credam⁹ qđ ofinxit temeraria cecitas ⁊ supba
loq̄citas. Nec eos audiam⁹ q̄ sic dicūt ab illa
eterna sapia susceptū eē hoīez q̄ de virgīne na
tus est quomō ⁊ alij hoīes ab ea sapiētes sūt
qui pfecte sapiētes sūt. Nesciūt enī ppriū illius
hoīs sacramentū et putāt hoc solū pl⁹ hūisse
eū in ceteros bñs qđ de virgīe natus ē. Qđ
ipm si bñ ofiderarēt fortassis crederēt ideo illū
hoc pter ceteros meruisse. qđ aliqđ ppriū pter
ceteros h; etiā ipa susceptō. Aliud est ei sapiē
rē tm̄ fci p sapiāz dei. ⁊ aliud ē psonā ipaz fusti
nē sapie dei. q̄uis ei eadē natuā sit corpis ecclie
multū tamē distare in capud ⁊ mēbra cetera
q̄s non intelligat. Si enī ecclie capud est hō ille
cuius susceptōne verbū caro factū est ⁊ h. i. n.
mēbra cetera sunt omēs sanāi quib; pfiatur

a cōpletur ecclia. Quō ergo aia totū corpus no
strū aiat a viuificat h̄ in capite a viuendo sen
tūt. a audiendo a odorādo a gustando a tangē
do. in ceteris autē membris tangendo tm̄. a ideo
capitū cūcta subiecta sūt ad opandū illud autē
sup̄ collocatū est ad cōsulendū quia ip̄i⁹ aie q̄
cōsultit corpi quodāmō psonā sustinet caput
ibi enī ois sensus apparet sic vniuerso populo
scōrum tanq̄ vni corpi caput est mediator dei
a hoim homo Ihs xp̄us. Et p̄pterea sapiētia
dei verbū in p̄ncipio p̄ qd̄ facta sūt oia non sic
assumpsit illū hoim ut ceteri h̄ multo excellen
cius multoq; sublimius. quō ip̄m solū assumi
oportuit in quo sapia hoibus apparet sicut eā
visibilitē decebat oñdi. Quapropt̄ alii sūt sapi
entes ceteri hoies quicūq; sūt v̄l esse potuerēt
a alii ille vn⁹ mediator dei. a hoim homo xp̄us
ih̄us. qui sapie ip̄ius p̄ quā sūt sapiētes. qui
cūq; hoies nō solū b̄nificiū habet h̄ etiā psonā
gerit. De ceteris enī sapiētib; a spiritalib; ani
mis rē dici p̄t. q̄ h̄eant in se verbū dei p̄ qd̄
facta sūt oia. Sed in nullo eoz rē dici p̄t. q̄
verbū caro factū est et ha. in nob. qd̄ in solo
dño n̄ro ih̄u xp̄o rectissime d̄r. Nec eos audia⁹
qui solū corpus humanū susceptū esse dicunt
a verbo dei. a sic audiūt q̄ dictū est verbū caro
factū est vt negēt illū hoim v̄l aiam v̄l aliqd̄

hois habuisse nisi solā carnē. Errāt enī multū
nec intelligunt ideo carnē solā noiātā in eo q̄
dictū est. verbū ca. fa. e. quia hoim ocul̄ p̄pter
quos facta est illa susceptio caro sola potuit
appare. Nam si absurdū est a valde indignū.
vt humanū sp̄m̄ homo ille nō habuerit. sic fu
perius tractauim⁹. q̄nto magis absurdū et in
dignū est ut nec sp̄m̄ nec aiā habueit a hoc
solū habuerit. qd̄ etiā in pecoribz vili⁹ est a ex
tremius id ē corpus. A nrā ergo fide etiā ista
impietas excludit totūq; hoim atq; p̄fectum
a verbo dei susceptū esse credam⁹. Nec eos au
diam⁹ quī tale corpus dñm̄ nēm̄ habuisse di
cūt quale apparuit in colūba quā vidit Iohes
baptista descendētē de celo a manentē sup̄ eū
in signo sp̄s sc̄i. Ita enī p̄suadē conātur filiū
dei natū non esse de feia. qz si carnalibz oculis
oportebat oñdit. potuit inquirūt sic assumē cor
p⁹ quō sp̄s sc̄is. Nō ei a colūba illa de q̄ nata
est aiūt a tñ huānis oculis potuit appare. Qui
bus p̄mo illud rñdendū est. q̄ ibi legimus in
specie colūte apparuisse Iohi sp̄m̄ sc̄m̄ vbi legi
m⁹ etiā xpm̄ eē natū de feia. et nō oportz in pte
credē euāgelio a in pte nō credē. vñ cū credis
in colūte specie demōstratū esse sp̄m̄ sc̄m̄ nisi qz
in euāgelio legisti. Ergo a ego in te credo xpm̄
natum esse de virgine. quā in euāgelio legi

*Subsequitur oratio solis / prima pagina /
tali et signis gnuma / quia soloz
supposito aridit*

Nec eos audiam⁹ quī negant tale corpus dñi
refurrexiffe. q̄le positū est in monumēto. Si ei
tale nō fuisset nō ip̄e dixisset post resurrectōz
discipulis palpate ⁊ videte quā spūs carnem
ossa ⁊ nervos nō habz sicut me videtis habē
Sacrilēgū est enī credē dñm n̄m cū sit ip̄e vi
tas in aliquo fuisse mentitū. Nec nos moueat
q̄ clausis ostiis subito eū apparuisse discipul
scriptū est ut p̄pterea negem⁹ illud corp⁹ hu
manū. q̄ cōn naturā hui⁹ corpis videm⁹ eē p
clausa ostia intrare. Omnia enī possibilis sunt
deo. Nam et ambulare sup aquas cōn naturā
hui⁹ corpis esse manifestū est ⁊ tñ non solum
ip̄e dñs añ passionē ambulauit. s̄ etiā petrum
ambulare fecit. ita ergo ⁊ post resurrectōez de
corpe suo fecit qd̄ voluit. Si enī potuit añ passi
onē clarificare illud sicut splendore solis. q̄re
nō potuit ⁊ post passionē. ad quātam vellet s̄
tilitatē in t̄pis momenta redigē. vt p̄ clausa
ostia posset intrare. Nec eos audiam⁹ q̄ negāt
ip̄m corpus secū leuasse in celū dñm nostrū et
cōmemorant in euāgelio qd̄ scriptū est nemo
ascendit. in. ce. m. q̄ de c. descendit ⁊ dicūt quia
corpus nō descendit de celo enī potuisse ascen
dere in celū. Non enī intelligūt quā corpus nō
ascendit in celū. dñs aut̄ ascendit. corpus aut̄
nō ascendit s̄ leuatū est in celū. illo leuāte qui

ascendit. Si enim quisque descendit verbi gratia de
monte nuchus cum autem descenderit vestiatur se et
vestitus iterum ascendat recte utique dicimus. Ne-
mo ascendit nisi qui descendit. Nec vestem considera-
mus quam secum leuavit sed ipsum qui vestitus est so-
lum dicimus ascendisse. Nec eos audiamus qui ne-
gant ad dexteram patris sedere filium. Dicunt enim. Num-
quid deus pater habet latus dextrum aut sinistrum si-
cut corpora. Nec nos hoc de deo patre sentiamus. Nul-
la enim forma corporis deus finitur atque concluditur
Sed dexteram patris est beatitudo perpetua quam sanctis datur
sicut sinistram eius rectissime dicitur miseria perpetua
quam impijs datur ut in ipso deo. Sed in creaturis hoc
modo quod diximus intelligatur dexteram et sinistram
quia et corpus christi quod est ecclesia in ipsa dextera et
sinistra hoc est in ipsa beatitudine futura est sicut
apostolus dicit. quod et nos simul suscitauit et simul
sedere fecit in celestibus. Quis enim corpus nostrum
nondum ibi sit tamen spes nostra iam ibi est propterea et
ipse dominus post resurrectionem iussit discipulis
quos piscantes inuenit ut in dexteram partem
mitterent retia quod cum fecissent ceperunt pisces
qui omnes magni erant. Idem iustos signifi-
cabat quibus promittitur dextera. Hoc signifi-
ficat quod etiam in iudicio dixit sedere agnos
ad dexteram. Vedos autem ad sinistram esse po-
siturum. Nec eos audiamus qui negant diem iudicii

*Subsequitur secunda folio / prima pagina
tali § signo / prima / pars esse nato*

*Car. nar. ipa
admodum
vultus literarum
signare immo
colite specie
his xpus qd
bus a mar
fastidiat
mina natu
cum. ve. qm
ta nobis p
ta id est t
aret. qm i
parum fu
literacur
q. hoc ita
vitiu. cor
apparui
corpa ceo
mies falli
faller. etiā h
tam creatur
ole. vitiu. cor
vitiu. terio fi
vitiu. corpus
faceret ai
ad homand*

Quare autē spūs scūs non est natus de colūba
quēadmodū xpūs de feia illa causa est. qz nō
colūbas literare venerat spūs scūs. s; hōibus
figficare innocētā. ⁊ amorē spiritalē quod in
colūbe specie visibilitē signatū est. Dñs autē Ihe
sus xpūs qz venerat ad hōies liberandos in q̄
bus ⁊ mares ⁊ feie p̄tinet ad salutē. nec maēs
fastidiuit qz marē suscepit nec femiās qz de fe
mina natus est. Huc accedit magnū sacramē
tum. vt qm̄ per feiam nobis accideāt mors. vi
ta nobis p̄ feminā nascētur vt de vtraq; natu
ra id est feiea ⁊ masculina videt̄ diabol⁹ cruci
aret̄. qm̄ de ambarū subuersione letabat̄. cui
parum fuerat ad penā si ambe nature in nob
liberaretur. nisi etiā p̄ ambas liberaremur. Ne
qz hoc ita dicit̄ ut dñm ihesū xpm̄ dicam⁹ solū
verū corpus habuisse. Spiritū autē scm̄ fallacit̄
apparuisse oculis hōim. s; ambo illa corpa vera
corpa credim⁹. Sicut enī non oportebat ut hō
mies fallēt filius dei. sic nō oportebat vt hōies
fallēt etiā spūs scūs. S; oipotentī deo q̄ vniue
sam creaturā de nihilo fabricauit. nō erat diffi
cile verū corpus colūbe sine aliarū colūbarum
ministerium figurare. sicut enī non fuit difficile
verū corpus in vtero marie sine virili semine
fabricare cū creatura corpea. ⁊ in viscerib; feie
ad formandū hōiez. ⁊ i ipō mūdo ad formandā

colūbā. impio dñi qz volūtatī serūret. S; stultū
hoies a miseri qđ ipi aut facē non possunt aut
in vita sua nūq̄ viderūt. etiā ab oipotentī deo
fieri potuisse nō credūt. Nec eos audiam⁹ qui
p̄pterea volunt cogē. vt in creaturas filiū dei
numēmus qz passus est. Dicūt enī. Si passus
est. mutabil est. si mutabilis est. creatura est.
qz dei substantiā non pōt immutari. Cū quibz
etiā nos dicim⁹ a dei substantiā omutari non
posse. a creaturā eē mutabilē. S; aliud est esse
creaturā a aliud suscipere creaturā. Filius ergo
vniūgenitus dei qui est virtus a sapia dei a ver
bū per qđ facta sūt omia. qz immutai oīno nō
pōt suscepit humanā creaturā quā lapsam eri
gere atq; inueteratā renouare dignatus est.
nec in ea p passionē ipē in deterius cōmutatus
est s; eam p̄sciū p resurrectionē in melius cō
mutauit. Nec p̄ptēa verbū p̄is id ē vnicū dei
filiū p qđ facta sūt oia negandū est natū eē et
passum p nobis. a martires cū passos dicim⁹ et
mortuos p̄ptē regē celoꝝ nec tñ in ea passione a
morte aie eoꝝ occise sunt. Dicit ei dñs. Nolite
timē e. q. c. o. aie aut nīl p̄nt facē. Sic ei mātires
passos a mortuos dicim⁹ in corpibz que porta
bant sine aīmarum interfectione v̄l morte sic
filiū dei passum et mortuū dicim⁹ in hoie quē
portabat sine dimitatis aliq̄ omutacōe l̄ morte

Ami com
ali qua
videt in
fuit illi qu
quāto cred
beatus
qua se
infinitū
q̄ sima
tū est f
iam fact
Omnia
paulo p
non p̄t
p̄m n̄ v̄
exillime
tus est
nō ven
ad dam
cōe sic di
tem nō iud
Et dñs dicit
Non enī toll
q̄ p̄p̄a dica
cū dñs die
hūm iudic
v̄m̄ iudic

futurū ⁊ commemorant qđ in euāgelio scriptum
est. eū qui credit in xpm nō iudicari. quā autē
nō credit in illū iam iudicātū esse. Dicūt enim
Si et ille qui credit nō ueniet in iudiciū. et ille
qui nō credit iā iudicatus est ubi sūt quos iu
dicaturus est in die iudicij nō intelligūt sic lo
qui scripturas ut p̄teritū tpus pro futuro tpe
insinuēt sicut sup̄ dixim⁹ qđ aplūs dixit de nob
qđ simul nos sedē fecit in celestibz. Nondū fa
ctū est s; quia certū est futurū ita dictū est qđ
iam factum sit sicut ⁊ ip̄e dñs discipulis dixit
Omnia q̄ audiū a p̄re meo nota feci uob. Et
paulo post dixit. Multū habeo uobis dicē sed
non p̄t ill p̄. m. Quō ergo dixerat oīa q̄ a .a.
p̄. m. n. v. feci nisi quia illud qđ per spm̄ sanctū
certissime facturū erat qđ iam fecisset ⁊ locu
tus est. Sic ergo cū audim⁹ qui credit in xpm
nō ueniet in iudiciū intelliga⁹ quia nō ueniet
ad damnacōem. Dicūt enī iudiciū pro damna
cōe sic dic̄ aplūs. Quī nō manducat māducan
tem nō iudicet id est nō de illo male existimet
Et dñs dicit. Nolite iudicare ne iudicet de uob
Non enī tollit nob̄ intelligentiā iudicandi cū
⁊ p̄pha dicat si uere iusticiā diligitis ec̄. i. f. h.
⁊ ip̄e dñs dicat Nolite iudicāe p̄sonaliter sed
iustum iudicium iudicare. Sed illo loco ubi
ueniet iudicare illud admoneb; ne damnem⁹

aliquē cuius v^l cogitacō nobis non apta est.
v^l nescimus q̄lis postea sit futurus. Sic ergo
cū dixit ad iudiciū non veniet. hoc dixit quia
nō veniet ad damnacōem. qui autē nō credit
iā iudicatus est. hoc dixit quia iā damnatus ē
p̄ntia dei qui nouit q̄d imminet nō credētibz
Nec eos audiam⁹ quā dicūt sp̄nī sc̄m quem in
euāgelio dñs discipulis p̄misit aut in Paulo
aplō non venisse. aut immotano a p̄scilla sicut
cathariges dicūt. aut innescio quo manite v^l
manicheo sicut manichei dicūt. Tam enī ceci
funt isti vt scripturas manifestas non intelli
gant aut iam negligentes salutis sue vt oīno
non legant. Quis enī cum legerit nō intellige
rit v^l in euangelio q̄d post dñi resurrectōnem
scriptum est dicente dño ego mitto promissa
p̄ris mei in vos. Vos autē sedete hic in ciuitate
quo vsq; induamini virtute ab alto. a in actibz
aplōrum. Postea q̄ dñs a discipuloꝝ oculis
abcessit. in celum decem diebus peractis die
penthecosten non attendit apertissime venisse
spiritum sanctum. a cum essent illi in ciuitate
sicut eos ante monuerat. impleuisse illos ita
vt loquerētur liguis. Nam diuersę nationes
que tūc aderant vnusquīsq; audientū liguā
suam intelligebāt. Sed isti hōies decipiūt eos
q̄ negligētes catholicā fidē fufā q̄ in scripturis

mentis est
in iudiciū
ad dñm qui
nō p̄ oibz
est in part
sicut aduo
e. h. g. v.
lia mult
libens q̄ h
xpi p̄ oibz
cum die
donat
paret vel
quā sup̄b
vt leuit se
atq; dñs
dictū e
tētur
sic ip̄ a t
hoc p̄nter
dñs p̄nter
loq; siquē
signat. qu
nō occidit.
dñs non est
gladio mox

manifesta est nolūt dicē qd est graui⁹ a ml,
tum dolendū cū in catholica negligēt versen
tur. hēticis aut diligētē accomodāt. Nec eos
audiam⁹ qui scām eccliam q̄ vna catholica est
negāt p orbem eē diffusam. s̄ in sola africa hoc
est in parte donati pollē arbitrātur. Ita surdi
sūt aduersus pphetā dicentē. s̄ filius me⁹ est u
e. h. g. t. p. a. m. a. t. d. g. h. t. a. p. t. t. terre a ta
lia multa siue in veteris siue in noui testamētī
libris q̄ scripta sūt vt aptissime declarēt eccliaz
xpi p orbem terre eē diffusam. Qd cum eis obi
cīm⁹ dicūt ista oīa fuisse cōpleta añq̄ esset ps
donati. s̄ postea totā eccliam pisse a in sola dōtī
parte reliq̄as eius remāfisse cōtendūt. O im
guā supbam a nephariā nec si vere sic viuēt
vt leuēt se pacē postea custodirēt. Nūc aut nō
attendunt iā in ipō donato cōpletum fuisse qd
dictū est. q̄ mensura mensi fueritis in ea reme
dētur vobis. Sicut enī xpm conat⁹ est diuidē
sic ipē a suis cotidiana cōcisione diuidit. Ad
hoc pānet enī illud qd dñs dixit. qui enī gla
dio percussit gladio moriet. Gladius enī illo
loco siquidē in malo posit⁹ discordiosā linguā
figheat. qua tūc ille infelix eccliam percussit sed
nō occidit. Nō aut dixit dñs. Qui occidit gla
dio moriet sed qui gladio vsus fuerit inquit
gladio moriet. Ergo ille percussit eccliaz litigiosa

lingua qua nūc ipē cōciditur vt oīno disperat
atq; moriatur. Et tñ illud tūc aplūs petrus nō
supbia sua s; q̄uis carnali tñ amore dñi fecerāt
Itaq; gladiū admonitus recōdit/iste aut̄ nec
vidus hoc fecit/siquide cū Epō Ceciliano eām
cū dicēt audientib; Ep̄is rome p̄tuerat. nihil
eorū que intendāt potuit p̄bare. ⁊ sic remāsit
in scismate vt suo gladio moreret. Populus
aut̄ ip̄ius qñ non audierit p̄betas nec in qui
bus ap̄issime scriptū est ec̄ciam x̄pi p̄ omnes
gentes esse diffusam ⁊ scismaticos nō tali glo
riā querētes. sed suā/satis siḡficat seruū se eē
nō liberū/ ⁊ aurē dexterā se h̄re p̄cisam. Pet̄
aut̄ errans in amore dñi seruo nō libero aurē
dexterā p̄cidit. ex quo siḡficat eos qui gladio
scismatis ferūtur ⁊ seruos esse carnaliū deſide
riōū nondū educōs in libertatē sp̄s sc̄i. vt
iam non cōfidant in hominē et non audire qđ
dextrū est. id est dñi gloriā per catholicā ec̄cia;
latissime puagatā. et audire sinistrū humane
inflacōis errorē. Sed tñ cum dñs in euāgelio
dicat cū per omēs gētes euāgelium fuerit p̄dica
tum tūc finē eē futurū. quō isti dicūt q̄ iā cetē
oēs gentes ceciderūt a fide. ⁊ in sola parte dona
ti remāsit ec̄cia cū manifestū sit. ex quo ista ps
ab vnitāte p̄ciosa ē nōnullas gētes postea cre
didisse et adhuc eē aliq̄s q̄ nondū crediderūt

quod
Cecilio
ad
p̄betas
ut a
mō ad
hu
fōlū
āre
aliq̄s
de
cre
si
cō
si
audian
se tñ
al
li
ma
x̄pi non
facrame
ca ec̄cia
sa q̄
fuit
e
his
vra
tū
pi
illi nō
ha
qui ex
ip̄i
p̄betas
qu
quā non
h
tūno
pos
dicit
agt
edū
q̄

quibz cotidie nō cessatur euangeliū predicari
Quis nō miretur eē aliquē qui se xpianū dici
velit. a aduersū gloriā xpī tanta impietate ra
piatur. ut audeat dicē omēs plures gentiū q̄
mō adhuc accedunt ecclīe dei a videri filiū dei
festināter credūt inamiter facere. quia nō eos
aliq̄s donatista baptizat. Sine dubio ista ere
crarētur omēs a eas sine dilacōne relinquēnt
si xpm quererēt. si eccliam diligerent si liberi
eēnt. si aurē dexterā integrā retinēnt. Nec eos
audiam⁹ q̄ q̄uis neminē rebaptizaret p̄fiderēt
se tñ ab vnitāte a luciferā magis dici q̄ catho
lici maluerūt. In eo ei qd̄ intelligūt baptisma
xpī non eē repetendū rōe fa ciūt sentiūt enim
sacramentū scī lauacri nusq̄ eē nisi ex catholi
ca ecclia s̄ eam formā secū h̄re sacramēta preci
sa q̄ in ipa vite quā p̄fiderētur acceperūt. Hi
sunt enī de quibz aplūs dicit h̄ntes spem pieta
tis virtutē eius abnegātes. Est enī magnavir
tutis pietatis pax a vnitās qz vnū sunt hanc
illi nō habēt quia p̄cisi ab vnitāte sūt. Itaqz si
quā ex ipis ad catholicā veniūt nō iterāt spem
pietatis quā h̄nt sed accipiūt virtutē pietatis
quā non habēt. Nam hos amputatos ramos
denuo posse inseri. si non pmanserūt in incru
delitate aptissime aplūs docet. qz cū luciferā in
telligūt. a nō rebaptizāt non improbam⁹. sed

lo desperat
peritus nō
dñi fratē
re aut nec
diano eam
auerat. nihil
va. sic enāte
ret. Populus
ras nec in qui
xpī p̄ omnes
ps nō cali glo
eat se cui se eē
p̄cliam. Quid⁹
iō litere auct
es qui gladio
veritātū defide
tēte spūs scī. ve
non audire qd̄
e catholica corā
m̄stāi humane
nis in euāgelio
nū fuerit p̄dica
tate qz iā certē
la parte dona
ex quo ista ps
etes postea cre
nclū crediderūt

q̄ etiā ip̄i a radice p̄cidi voluerūt. quis nō dete-
standū esse cognoscatur. Et ideo maxime quia
hoc eis displicuit in ec̄cia catholica q̄d vere
catholice sc̄itatis est. Nusq̄ enim tam vigē delēt
viscera misericordie. q̄ in catholica ec̄cia ut tan-
q̄ vera mē ne peccātibz filijs sup̄be insultet. nec
correctis difficile ignoscat. Non enim sine causa
int̄ omēs aplōs hui⁹ ec̄cie catholice p̄sonā su-
stinet petrus. hinc enim ec̄cie clauēs regni celo-
rū date sūt et cū ei dicit̄ ad oēs dī. petre amas
me p. o. m. Debz ergo ec̄cia catholica correctis
et pietate firmatis filijs libent̄ ignoscē cū ipsi
petro p̄sonā eius gestāt et cū in mari titubassz
et cum carnalis dñm a passione reuocasset. et
cū aurē serū gladio p̄cidisset. et cum ip̄m dñm
ter negasset. et cū in simulacōem postea sup̄sti-
ciosam lapsus eēt. videam⁹ veniā esse cessam
cūqz correctū atqz firmatū vsqz ad domice pas-
sionis gloriā puenisse. Itaqz post p̄secucōnem
q̄ per arrianos hēticos facta erat postea par-
quā quidē catholica in dño tenet etiā p̄ncipibz
seculi reddita est. Ep̄is q̄ p̄fidie arrianoz nulla
p̄secucōe oenserāt. multi correcti rediē i catho-
licā delegerūt damnātes siue q̄ crederāt siue
q̄ se credidisse simulauerūt. Nos ec̄cia catholica
mēno recepit sinu tāq̄ petrū post fletū negacō-
nis per gallicantū admonitū aut tanq̄ eundē

2

Ex omni h
fuerit mē
p̄p̄tranda
ignō nō q̄
credat eadē
negant ec̄
Itaqz mi
a notum
loz p̄
viduas h
a sup̄ dō
dices q̄
danos p
emm aut
mī am h
am peccat
cultodis
duas fu
Non em
aplūs qu
audiamus
esse negant
paulus Cat
bit. Non me
Debet cor
em hōe fac
Sue hōe ab

post prauā simulacōnem pauli voce correctū
hanc illi mūis caritatē superbe accipiētes a im
pie rephēdētes quia petrū post galli cantum
furgētī nō o gratulati sūt cum lucifero. q̄ mane
oriebat eadē meruerūt. Nec eos audiam⁹ quā
negant ecēiam dei omia peccata posse dimitte
Itaq; miseri dū in petro petrā non intelligunt
a nolunt credere datas ecēie clauēs regni ce
loꝝ ipi eas de mamb; amiserūt. Isti sunt quā
viduas si nupserint tanq̄ aduſteias damnāt
a sup doctrinā apostolicā se predicāt esse mū
diores quā nomē suum si vellent agnosce mū
danos potius q̄ mundos vocarent. Nolētes
enim corrigi si peccauerit. nihil aliud eligerūt
nisi cum hoc mūdo damnari. Nam quib; veni
am peccatorū negant nō eos aliqua sanitate
custodiunt. sed eis subtrahūt medicinā et vi
duas suas vri cogunt quas nubē nō pmittūt
Non enim prudentiores habendi sūt q̄ pau
aplūs qui ait. Malo eas nubē q̄ vri. Nec eos
audiamus quā carnis resurrectōem futuram
esse negant et cōmemorant quod ait Aplūs
paulus Caro a sanguis regnū dei non posside
būt. Non intelligentes q̄ ipē idem aplūs ait.
Oportet corruptibile hoc in. i. a m. h. i. i. Cum
enim hoc factū fuerit iam non erit caro a san
guis sed celeste corpus. qd et dñs promittit

cū dicit. Neq; nubēt neq; yxores ducēt s̄ erūt
equales angelis dei. Non enī iam hoibus sed
deo uiuent cum equales angelis facti fuerint
Immutabit ergo caro a sanguis et fiet corp⁹
celeste a angelicū. Et mortui enī resurgēt incor
rupti a nos immutabimur. vt et illud verum
sit q̄ resurget caro . a illud verū sit q̄ caro et
sanguis regnū dei non possidebit. Ista fide sim
plicitate a sinceritati lactati nutriamur in xpō
a dū paruuli sum⁹ maiorū cibos nō appetam⁹
sed nutrimentis saluberrimis crescam⁹ in xpō
accēdētib⁹ bonis moribus et xpiana iusticia
in qua est caritas dei a proximi pfecta a firma
ta. vt vnusquīsq; nostrū de diabolo inimico et
angelis eius triūphet in semetipō in xpō. quē
induit. quia pfecta caritas. nec cupiditatē ha
bet seculi nec timorē seculi id est nec cupiditatē
vt acquirat res tpales nec timorē nec amittāt
res tpales. per quas duas ianuas intrat a re
gnat inimicus q̄ pmo dei timore deinde caritate
dei pellendus ē. Debe⁹ itaq; tāto auidi⁹ appetē
aptissimā a cui detissimā cogitacō; veritatis qm̄
to nos vide⁹ in caritate pficē a ei⁹ simplicitate
cor h̄re mūdātū qz in ipō iteriori oculo vidē; rei
tas. bñ enī mūdi corde inq̄t qz ipi deū videbūt
vt in caritate radicati a fūdātū pualea⁹ opre
hendē cum oib; sc̄is. q̄ sit latitudo a longitudo

et altitudo et profundū. scire etiā super eminentem scientiā caritatis cristi. vt impleamur omnem plenitudinē dei et post ista cum inuisibili hoste certamina. quomā volentibz et amantibus iugum xpi leue est. et sarcina eius leuis coronam victorie mereamur.

Explicit liber beati Augustini Episcopi
de agone xpiano.

Incipit liber eiusdē de Sermonē dñi
in monte habito.

Sermonē quē locutus est Ihus xps
in monte sicut in Euangelio s̄m ma
theū legim⁹. Si quis pie et sobrie cō
siderauit puto q̄ inueniet in eo q̄tū
ad mores p̄tinet optimos p̄fectū vite xpiane
modū. qd̄ polliceri nō temē audem⁹. s̄ ex ip̄is
eiusdē dñi verbis comiciētes. Nam sic ip̄e s̄mo
cōcluditur vt appareat mea p̄cepta eē omnia
que ad informandā vitā p̄tinet. Sic enī dicit
Om̄is ergo q̄ audiuit verba mea hec. et faciet
ea. simlato eū viro sapiētī. et cetera vsq; ad eū
locū et facta est ruina eius maḡ. Cum ergo nō
dixit q̄ audiit verba mea tm̄. s̄ addidit dicens
qui audiuit verba mea hec. satis ut arbitror si
gnificauit hec verba q̄ locutus in monte est